Ч. 136 Второк 18 (30) червня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Промова пос. Барвіньского

виголошена 16-го червня в австрийскій делеґациї в загальній розправі над буджетом міністерства справ заграничних.

Висока делеґациє! Збори делеґаций подають щорічно добру нагоду, широко обговорити загальне положенє політичне, як також політичне становище нашої монархії і єї відносин до инших держав, а тим способом пояснити політичну ситуацию. Однак від давна не було з нагоди делеґацийної сесиї так певної, ясної, рішучої і сьвідомої мови про загальне положенє політичне і про відносини Австро-Угорщини до инших держав европейских, як тепер.

Найвисша відповідь на промови делеґацийних президентів стверджує найприязнїйші відносини нашої монархії до всїх держав і піднoсить певне і сьвідоме поступованє тридержавного союза, чим запобіжено заколотови европейского мира мимо ориєнтальних неспокоїв, а також спільне поступованє і однодушність в удержаню status quo на балканьскім півострові і мирний розвиток межинародних відносин.

Сїй мирній благовісти, сим сьвідомим змаганям до уладженя ориєнтальних обставин, додав вельми основне і виразне поясненє в своїх виводах Є. Е. міністер справ заграничних. Рішучому починови нашого заграничного міністерства завдячує Европа, що дійшло до одноцїльного діланя всїх великих держав і тим способом притушено грізьну і в наслїдках необчислиму пожежу.

Се отже неперечна подія, що тридержавний союз показав ся в серединї Европи вельми успішною орґанїзацию оборонною, якій завдячуємо удержанє і зміцненє европейского мира. Се мушу з великим вдоволенєм зазначити яко заступник мого рідного краю, Галичини, бо єму особливо потреба супокою для культурного розвитку.

Найсьвітлїйшою точкою виводів Є. Е. міністра справ заграничних уважаю тверезе зрозуміне обставин в Туреччинї як і се, що міністерство справ заграничних зовсїм справедливо не заманює ся можливостию роформ в европейскім розуміню і се ясно висловлює, що Туреччина що раз більше клонити ме ся до упадку, від якого і найлїпші приятелї не зможуть єї відхилити, наколи не забере ся завести зноснїйші обставини для християньскої людности. Сї слова Є. Е. міністра справ заграничних містять в собі рішучу пригадку до Порти, як і указку на трудну задачу тридержавного союза в найблизшій будучинї на случай можливої путаницї, яка моглаби витворити ся критийскою справою або упадком спорохнявілої отаманьскої держави. За те отже належить ся подяка, що міністерство справ заграничних має бачне око на сї можливі події і нїчим їх не закриваючи представило делеґациї.

З особливим вдоволенєм треба зазначити, що австрийско-угорска заграницна полїтика придержує ся засади: „Балкан для балканьских держав“, з запевненєм, що Австро-Угорщина вдоволена своїми посїлостями не думає їх розширювати. Коли-ж бережене сеї засади виключає нарушенє европейского мира, то ще більшу поруку удержаня і зміцненя мира мусить кождий приятель мира бачити в тім, що заграницна політика австрийско-угорска змагає до того, щоби спонукати балканьскі держави з кождого боку до береженя самостійности, до удержаня ладу і супокою і залишеня всякого почину, який міг би викликати заколот на Балканї.

Вельми основно і ясно виложив Є. Е. міністер справ заграничних у своїх виводах добрі відносини до ріжних держав великих, а при тім висловив, що й відносини нашої Монархії до Росиї уладили ся вельми відрадно. Непохитне береженє істнуючих договорів, залишуванє всего того, що могло би розбудити підозрінє вмішуваня у внутрішні справи держав балканьских, може розвіяти недовірє до российскої політики тим більше, позаяк теперішний володар великого царства і керманич заграничної політики российскої вважають ся прихильниками мира. Не маю ніякої причини сумнївати ся о щирости мирних змагань сучасного российского правительства, а свобідний розвиток балканьских держав без вмішуваня Росиї в їх внутрішні справи, радо повитає кождий щирий приятель европейского мира.

Однак, кому хоч троха відомі внутрішні обставини российскі, сей не зможе заперечити, що в российскій суспільности є могутні і впливові чинники, які пруть до рішучих перемін в посїданю культурних народів і держав, явно ворогують проти культури так званого „гнилого запалу“, проти середньо-европейского союза мирного, а іменно проти австрийско-угорскої держави. Сї чинники, що бажали-б Росиї витиснути пятно всеросийскої держави одно-

---

30)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлія Верна.

(Дальше).

Коли в природї наближають ся великі явища, тогди настає в живучих єствах неспокій, від котрого й найвідважнїйші не можуть охоронити ся. Мешканцї омбуса дармо силували ся замкнути повіки, а перший відгомін громів застав їх ще всїх без сну. Він дав ся чути о одинайцятій годинї, немов який віддалений гуркіт. Ґленарван виліз на одну галузу і висунув голову через гущавину листя.

Чорна плахта ночи була вже поперерізувана ясними смугами, що відбивали ся у водї. Місцями роздирала ся хмара, але без відгомону, як мягка, бавовняна тканина; серед пітьми не можна було нїчого розпізнати і Ґленарван вернув до своїх.

— Що о тім гадаєте, мильорде? — спитав Паґанель.

— Гадаю, що не зле зачинає ся і як так дальше піде, то буде страшна буря.

— То тим лїпше — відповів учений ґеоґраф — люблю величаві види, коли їх не можу оминути.

— То ще один ваш новий погляд — замітив спокійно майор.

— Так і хто знає, чи не один з найлїпших, пане Мек-Небс. Я також тої гадки, що i льорд Ґленарван: буря буде славна. Перед хвилею, коли я пробовав заснути, приходили менї на гадку ріжні річи, що ще більше потверджують мої надії; бо треба вам знати, що ми находимо ся в полосї великих електричних бурий. Вже не пригадую собі, де я то читав, що в 1793 р. як раз в провінциї Буенос-Айрес в часї одної бурі ударив грім трийцять і сїм разів. Мій товариш Мартин де Муссі був сам сьвідком грому, що тревав пятьдесять пять мінут без перерви.

— І обчислював то з годинником в руцї? — спитав майор.

— Очевидно. Лише одна річ непокоїла би мене — додав Паґанель — коли-б лише неспокій міг що порадити, аби уникнути небезпечности — що найвисшою точкою цїлої тої рівнини єсть як раз наш омбус. Громозвід дуже би нам тут придав ся, бо з усїх дерев пампасів ударяє грім найчастійше здаєть ся в омбуси. Звісно також, що учені остерігають, аби в часї бурі не ставати під деревами.

— Осторога приходить як раз в сам час — сказав майор.

— Треба вам признати любий пане Паґанель — сказав льорд Ґленарван — що ви вибрали дуже пригідну хвилю, щоби нам то всьо сказати.

— Е, до лиха! — крикнув Паґанель. — Кожда хвиля пригідна, аби чогось научити ся. Але ось зачинає ся!

Сильний гук грому перервав дальшу розмову, цїлий воздух був немов в огни від блискавиць і не можна було зміркувати, з котрої електричної іскри виходив той приглушуючий гриміт.

Блискавицї обявляли ся в найдивнїйший спосіб: то немов спадаючи простовісно до землї, наступали по собі по пять і по шість одна за другою; то знов инакше, в спосіб, який зацїкавив би неодного ученого своєю вилковатою подобою. Араґо[1]) в своїй займавій статистицї згадує вправдї о двох таких блискавках, але тут було їх може яких сто родів; деякі розпадали ся на тисячі промінїв і сьвітили як снопи серед чорного небозводу.

Вскорі цїле небо від всходу до півночи покрило ся дуже ясним фосфоричним сьвітлом. Та полумінь обхопила в одній хвили цїлий видокруг і осьвітила хмари немов великий збірник пальних материялів, а відбиваючи ся в зеркалї водї, утворила величезне огненне колесо, в серединї котрого стояв омбус.

Ґленарван і єго товариші приглядали ся мовчки тому страшному явищу; розмова була неможлива. За кождим разом, коли мигнула блискавка показувало ся або спокійне і поважне лице майора, або зацїкавлений Паґанель, або енерґічні і рішучі черти Ґленарвана, поблїдла і налякана твар Роберта, або вкінци непорушні облича моряків, що о нїчо не турбували ся.

Однако дощ не падав ще і вітру не було. Але вскорі немов небо отворило ся і на землю пустили ся струї води як нитки натягнені на ткацкім варстатї. Великі каплї води, упадаючи на поверхню озера розбивали ся на тисячі дрібних капок, що як іскри жаріли при яркім сьвітлї блискавок.

Чи той дощ заповідав конець бурі, чи на

[1]) Славний француский фізик; умер 1853 р.

цільної і тому зітхають за давним середновічним ладом московским, силкують ся впливати на прилюдну опінію, о скілько вона там може проявити ся, і на урядову Росию. Не буду тут розводити ся про се, якими способами переводить ся там „обрусеніе“ не тілько славяньских народностий Поляків, Русинів, Чехів але й Німців, Лотишів, Фінів, Вірменів, Волохів і Грузинів. Не думаю також морочити С. Делеґацию численними подіями, з яких можна би впевнити ся, що наслідком впливу панславістичних чинників україньско-руска народність в Росиї есть зовсім безправна, що їй не дано ніякої спроможности культурного поступу, позаяк мова Українців, яких там живе до 18 міліонів, виключена з школи і церкви, а росийска цензура здержує і робить неможливим розвиток україньско-рускої літератури. Нехай мені буде вільно навести нечувану подію, що навіть україньско-руских перекладів латиньских і грецких клясиків, словарів і граматик, наукових Записок не тілько не вільно печатати в Росиї, але не вільно таких видань з Галичини впускати до Росиї. Се не моя річ, анї не місце тут, висловлювати свій погляд, яким способом росийске правительство зможе виправдати таке поступоване перед лицем Европи при кінці XIX. ст., систему, що змагає до „обрусенія“ всїх народностий і з перетвореня в одноцільну державу. Се вельми сумні обставини внутрішні, що по віки останугь поганою плямою в росийскій історії і се мусимо полишити розвазї росийского правительства. Однак думаю, що се не може бути байдужне анї для австрийско-угорскої Монархії і її правительства, анї для свобідного розвитку тут поселених славяньских народностий, коли для сеї панслявістичної системи благотрительний комітет з своїми філіями і з підмогою всяких аґентів веде явну пропаґанду письмом і словом, щоби їх приєднати для сеї асиміляцийної ідеї. Се нуртоване спиняє також свобідний і самостійний розвиток рускої народности в австрийско-угорскій Монархії і шкодить державним інтересам. Щоби не далеко сягати, позволю собі вказати на бенкет устроєний росийскою прасою підчас вінчаня царского в Москві, де ославлений буковиньский ґазетяр і аґент вніс тоаст на злуку з Росиєю ніби то стогнучих в ярмі австрийскім Славян, як се звіщали ріжні часописи. Правительство обовязане отже спинити такі нуртованя, щоби не баламучено прилюдної опінії і народних мас такими змаганями.

Однак се будуть лише оберегаючі зарядженя, які не зможуть основно залагодити сеї справи і рішучо запобігти лиху. Се іменно спонукує мене хоч мимоходом доторкнути ся внутрішних обставин нашої монархії, яких годі строго відділити від заграничних. Пособлюване свобідного национального і культурного розвитку всїх в нашій гарній монархії поселених народів, заспокоєнє їх потреб — се засоби, якими можна основно усунути лихо. Можна вправдї доволї часто подибати не тільки в часописях і почути на всяких зборах, але навіть в парляментах від поважних полїтиків погляди, що пособлюванє национального і культурного розвитку австрийских Славян мусїло би довести до розділу і розкладу нашої монархії, до витвореня федеративних дрібних держав австрийских, які стали би жертвою забагів росийских панславістів.

Супроти того мушу покликати ся на тверезі погляди видатного австрийского полїтика Німця, який справедливо доказує, що лише незрілі, неосьвічені пароди небезпечні для державн. „Лишім, каже він, наші південнославяньскі народи в їх первістних обставинах; то певно стануть они добичию Росиї, жертвою панславізму. Славяньский нарід, якого жите єсть без висшого змісту і ясної сьвідомости, якого мова не має літератури, дасть ся легко зловити росийским висланникам приманою племінної єдности. Дайте однак славяньским народам могутну самосьвідомість, їх народному житю міцно оживлений осередок, їх мові історию, а тоді они самі берегти муть свою індивідуальність і не дадуть ся розтерти в племінній саламасї московскій“.

Сі слова поважного тверезого мислителя німецкого горячо поручаю міродатним полїтикам і мужам державним до- і залитавским в тім щирім переконаню, що успіх тридержавного союза від того залежить, коли не тілько великі народи тогож, але й менші разом мати муть участь у сповненю великої задачі забезпеченя мира. Се переконанє вважав я конечним також задля того висловити, позаяк тілько тим способом може бути зміцнене і обезпечене могутне становище нашої монархії, чого я яко Русин в інтересі мого краю і народу щиро бажаю. (*Славно!* Бесїдникови ґратулюють).

Перегляд політичний.

Німці орґанїзують ся. В Празї відбувають ся від суботи довірочні наради німецких послів з Чехії, а цілию тих нарад єсть передовсїм уложити якісь постанови, після котрих треба поступати при надходячих виборах до Ради державної а відтак і утворенє нової німецкої партиї поступової з характером правдиво людовим. Треба тут додати, що давні ліберали, вже від давна закидають давну назву своєї партиї „ліберальна“, а називають єї „поступовою“. В суботу відбували ся наради від 11 до 2 год. рано і від 3 до 7 вечером. Нині, в понеділок, мають бути ухвалені остаточні постанови і резолюциї. О сих нарадах каже N. fr. Presse: З ходу дотеперішних нарад есть оправдана надія, що конференция партиї ухвалить свої постанови в повній згоді.

З Петербурга доносять, що намірені торжества в день приїзду царя до Петербурга заказано зі взгляду на сумні наслідки в Москві на Ходиньскім поли. — Страйк петербургских робітників, з котрих як звістно, застановило було около 176.000 роботу домагаючись поліпшеня платні і зменшеня годин роботи, закінчив ся лиш для того так борзо, що вмішала ся полїция і загрозила насамперед процесами за то, що они нарушили законні контракти на 14-дневну вимову а відтак і тим, що постановила всїх робітників, що не суть родом з Петербурга вислати до їх місця приналежности.

В пруском кабінеті настала зміна. Міністер торговлї, Берлепш, подав ся до димісиї і цїсар єї приймив, а на его місце іменував міністром торговлї секретаря державного в міністерстві для робіт, Брефельда.

З Білграду доносять, що на повитанє князя Чорногорского явило ся так мало людий, що то аж впадало в очи. Король іменував князя властителем 9 полку піхоти і командантом 3 баталїону ґвардиї.

тім мала покінчити ся тревога і страх бідних подорожних? Нї. Серед найсильнїйшої борби тих навоздушних огнів, появила ся нагле огненна кулья, ціла окружена чорним димом. Та куля, повертївши ся кілька хвиль у воздусї, трісла як бомба з величезним гуком. У воздусї почув ся запах сїрки. Настала хвиля торжественного мовчаня, відтак дав ся чути грімкий голос Томи Остена, що крикнув з цїлої сили:

— Наше дерево горить!

І не милив ся; в одну мить полумінь обхопила цїлу західну часть дерева, немов би оно було умисне приладжене на спаленє. Сухі галузи, гнїзда птичі, суха губка піддержували огонь. Тепер зірвав ся вітер і роздував пожар. Треба було утїкати. Ґленарван і єго товариші схоронили ся на всхідну сторону омбуса, котру ще не захопила полумінь. Тимчасом галузи стали тріщати, ломити ся і звивати в огни, як гадюки, кинені живцем на огонь; горіючі головнї падали у воду і пливучи з нею ще здалека блимали огнем. Полумінь то підносила ся до гори, то під напором вітру обнижала ся і обіймала дерево від споду з усїх боків. Подорожні були в смертельній тревозї; їх душив густий дим, а й горяча полуміни не могли знести. Огонь вже лизав галузи, над котрими они повисли; нїчого не могло єго здержати.

Довше не можна було видержати; з двох родів смерти постановлено вибрати менше страшну.

— У воду! — крикнув Ґленарван.

Вільсон, котрого вже полумінь досягала, кинув ся перший у воду, але нагле скричав:

— Ратуйте, ратуйте!

Остен скоро похилив ся і поміг єму вдерти ся на вершок пня, питаючи о причину єго перестраху.

— Каймани! — відповів Вільсон.

І справдї цїлий спід дерева окружили найстрашнїйші зьвірята з рода ящірок. Луска блестїла на них в лунї пожару; Паґанель пізнав їх по плоскім хвостї, голові подібній до списи, по випулених очах і величезнім писку розвертім майже аж до уха. Він пізнав тих страшних алїґаторів Америки, званих кайманами в іспаньских краях. Було їх під деревом десять, они били сильно хвостами по водї і гризли довгими зубами долїшної щоки пень дерева.

На той вид нещастні подорожні почули, що погибли. Ждала їх страшна смерть або від полуміни або від зубів кайманів. Навіть майор сказав як звичайно спокійно:

— Може бути, що то буде конець кінця!

Суть хвилї, коли чоловік стає безсильний, а одну силу природи може побороти лише яка друга сила. Ґленарван божевільно глядів па огонь і воду, що немов змовили ся на єго згубу і сам не знав о яку поміч має благати Господа.

Буря наближала ся вже до кінця, але у воздусї назбирала ся велика скількість випарів, котрим електричні явища дали незвичайну силу. В полудневій сторонї утворила ся поволи величезна труба, немов стіжок з мраки обернений підставою до гори а вершком на долину. Та труба лучила воду з бурхливими хмарами і обертаючи ся зі скаженою скоростию втягнула в себе величезну скількість води та притягнула всї доохрестні струї воздушні.

В миг ока великаньска труба кинула ся на омбус і обхопила всї єго гилї. Дерево затрясло ся аж до кореня. Ґленарван ґадав, що то каймани вириваютъ єго своїми дужими щоками. Біднї подорожні держали ся один другого і чули що дерево похиляє ся, єго галузє сичало понуряючись у розбурханих филях. Всьо стало ся в одній хвили. Воздушна труба перейшла, несучи де инде свою погубну силу, а в переході випивала воду з озера, немов хотїла єго випорожнити до дна.

Омбус повалений на воду став під напором филь і вітру поволи плисти. Каймани утїкли, лишив ся тілько один і з отвореною пащекою уперто держав ся кореня дерева. Але Мільреді вхопив недопалену галузку і сильним ударом потороцщив єму ребра. Кайман скотив ся у воду ударяючи ще своїм сильним хвостом.

Ґленарван і єго товариші увільнені від страшного ворога розсїли ся свобіднїйше на галузах, до котрих вітер не допускав огня — а дерево, з котрого здіймала ся в гору полумінь як розпяті вітрила, плило в нічній пітьмі як догараючий корабель.

XXIV.

Атлянтийский Океан.

Так плив омбус цїлі дві години по величезнім озері, не причалюючи нїгде до берега; полумінь що нищила єго, поволи погасала, отже найголовнїйша небезпечність тої дивної подорожи минула. Успокоєний майор сказав коротко, що не було би нїчого дивного, коли би подорожні виратували ся.

Струя води, не зміняючи свого первістного напряму попихала дерево заєдно з полудневого заходу на північний всхід. Нічну пітьму, що вкривала цїлий виднокруг переривала ледви деколи блискавка, а Паґанель дармо глядав способу, щоби розпізнати, де они находять ся. Однако буря кінчила ся: замість грубих капель пустив ся дрібний дощ, що єго розвівав вітер, а хмари зрідли і стали розпадати ся та відслонювали поволи небо.

Омбус по бистрій струї плив незвичайно скоро. Не можна було сказати як довго так попливе. Однако около третої години рано майор замітив, що корінє дерева дотикали легко ґрунту. Тома Остен відірвав одну галузу і став міряти глубину води; мірене виказало що земля все підносить ся. Двайцять мінут опісля остеріг сильний удар подорожних, що їх корабель нагле задержав ся.

— Земля, земля! — крикнув Паґанель не своїм голосом.

Новинки.

Львів дня 29 червня 1896.

— За упокій бл. п. Цїсаря Фердинанда І., що помер дня 29 червня 1875 року, відбули ся в суботу, в роковини смерти, торжественні богослуженя в львівских катедрах всїх трех обрядів і в приходских храмах. На богослуженях явили ся представителї властий войскових і цивільних та численна публика. Молодїж шкільна була на богослуженях в приходских храмах. По богослуженю увільнено єї відтак від обовязкової науки шкільної.

— Відзначеня. Є. В. Цїсар надїлив радників висшого суду краевого: Кар. Щурка в Кракові і Фр. Гофмокля у Львові ордером зелїзної корони III-ої кляси.

— Іменованя. П. Мінїстер просьвіти іменував управителя польскої бібліотеки в Парижи, дра Йос. Корженьовского, амануентом ц. к. унїверситетскої бібліотеки у Львові.

— Войскова школа у Львові. В ухваленім в послїдній сесиї австро-угорских Делегаций буджетї мінїстерства війни на 1897 рік, єсть позиция 73.704 зр. па засноване двох нових кадетских шкіл. Одна з тих нових шкіл буде заведена у Львові вже в осени с. р. В вересни має бути отворена перша кляса, а в осени на другий рік доповнить ся згадана школа висшими курсами.

— З Товмача. Дня 5-го н. ст. липня точно о 4-тій годинї з полудня зідбудуть ся „Перші загальні збори філії тов. Просьвіта в Товмачи" в театральній сали тамошного касина. Товариство се має живим словом ширити просьвіту і орґанїзувати спілки і стовариншеня самопомочи в цїлім товмацким повітї. Тому маю честь в імени основателїв просити всїх що сьвітлїйших і честнїйших Русинів, замешкуючих сей повіт, щоби зволили прибути на перші загальні збори, приступити до товариства і взяти чинну участь в тій спасенній роботї. — За основателїв: *А. Кадайский.*

— Повени в Японї. Після вістий, які наспіли з Йокогами, виносить число жертв, що погибли в часї послїдної повени в північнім Японї 27.000 душ. Крім того 8.000 осіб потерпіло ушкодженя.

— Славний мисливець Вецель, оголошений найлїпшим стрільцем на сьвітї, помер недавно в Кохінхінї. Він перебував в тім краю 22 роки і убив звиж 120 тигрів і львів та 70 слонів. Менших штук цїлком не числив.

— Засунула ся скала в долинї ріки Айзак, недалеко міста Боцен в Тироли. Скали засипали зелїзничий шлях на 60 метрів, а скількість румовища обчисляють на 1.000 кубічних метрів. Поїзд, що їхав від Вальдбрук до Боцен задержано ще в пору. Перерва в руху зелїзничім потреває кільканайцять днів.

— Не вірив, аж зміряв. Від Монастириск доносять до польских ґазет: Микола Рибак з Фільваркова під Монастирисками, головний провідник еміґрацийного руху в тутешнім повітї, виїхав перед двома місяцями до бразилїйского раю, але лишив тут жінку, дїти і досить хороше господарство. Онодї вернув той чоловік назад, нужденний і без крейцаря — а забрав з собою досить гроша — та клене на чім сьвіт, що прийшла єму дурна гадка їхати до Бразилїї. Три єго товариші Коцовский з Ковалївки коваль, Бурак і Булицкий з Борщівки, лишили ся в Бразилїї, носять в містї міхи, бо не мають за що вернути до дому. Рибак, як давнїйше захвалював Бразилїю, хоч єї не бачив, так тепер, коли той рай пізнав, не може наоповідати ся, яка там скрізь нужда і велика біда.

Всячина.

— Що найтяжше а що найлекше з твердих тїл на земли? Кожда річ на земли має вагу, бо земля всяку річ до себе притягає. Я поставлю камінь на долоню, то чую, що він важить, а то значить, що єго земля тягне ід собі. Як возьму борзо руку спід каменя, то він упаде на землю, значить ся земля притягнула єго до себе. Але не кожда річ однаково важить, значить ся, земля не кожду річ однаково тагне до себе. Камінь спаде скорше на землю, як н. пр. перо. Коли возьмемо на долоню камінь, а опісля так само великий кусень дерева, то побачимо, що камінь тяжший, як дерево. Коли виріжемо два зовсїм однаково великі клецки з дерева, один з дубового, а другий з ялового, і порівнаємо їх вагу з собою, то побачимо, що дубовий клецок важить майже три рази тілько, що яловий. Яка тому причина? Та, що в дубовім клецку єсть майже три рази більше деревної маси, як в яловім, бо дубове дерево густїйше від ялового. З того видко, що маса або густота якоїсь річи надає їй ще охрему, власну єї вагу. Щоби означити власну вагу якогось тїла на земли, треба єго з чимсь другим порівнати. Принято загально, що власну вагу тїл порівнує ся з вагою води при 4 степенях тепла. Коли подумаємо собі такий клецок води, що буде один центиметер високий, довгий і широкий і скажемо, що він важить 1 ґрам, то такий сам клецок із старого дубового дерева буде важити вже більше як 1 ґрам, а такий сам клецок з ялового дерева майже о половину менше. Длятого кажемо: старе дубове дерево єсть тяжше від води, ялове дерево єсть лекше від води. Глина єсть 2 рази тяжша, скло 2 рази і пів, зелїзо 7, мосяж 8, кована мідь 9, срібло 10, олово 11, золото 19 а плятина 22 разів тяжша від води. Плятина (метаь подібний до срібла) єсть отже найтяжша, то значить: такий самий клецок плятини, як води, що важить 1 ґрам, важить вже аж 22 ґрамів. Лекшим від води єсть ялове дерево, як сказано майже о половину; ще лекшим єсть корок, бо майже о четвертину. Лекшим від корка єсть вовна з рена, котра важить лиш десяту часть з того, що така сама на обєм скількість води. Ще лекшим єсть стрижінь з бузини, а найлекшим зі всїх твердих тїл єсть стрижінь била соняшника. Клецок з того стрижіня, на один центиметер довгий, широкий і високий важить ледви дві соті частї з того, що такий сам клецок води, значить ся ледви дві сотї ґрама. Длятого почали тепер виробляти із стрижіня соняшника подушки і пояси для людий, що пливуть на мори. На случай потреби, коли-б н. пр. корабель потапав, люди оперізують ся тими поясами, або привязують собі на живіт і груди подушку, наповнену тим стрижінем і она держить їх дуже добре верх води.

Штука, наука і лїтература.

— „Дзвінка" ч. 12 містить: „Подорож Ґулївера до краю Геликанів" Джонатана Свіфта; — „Дрібні повістки"; — байку Я. Жарка „Лев та осел"; — початок повістки „Малий Американець" Є. Бертета; — дальшу часть „Учених розмов Никольця з татуськом" Ост. Макарушки; — спис дїтий, що зобовязали ся складати по 2 кр. тиждневo на цїли тов. „Шкільна поміч" і „Руслан" та наукові забавки (1. круженє землї; 2. задача ґеометрична і 3) задача аритметична). З ілюстраций поміщено в сїм числї „Дзвінка" вид монастиря в Чернигові на Українї.

Телеґрами.

Петербург 29 червня. Наспіла тут з Тегерану не потверджена ще доси вість, що на шаха перского Музафер-Еддіна виконано замах, котрий однакож не удав ся. Виновника зловлено; має ним бути якийсь Перз належачий до секти бабістів.

Париж 29 червня. На тутешних касарнях поприлїплював хтось картки з написию: „Нехай жиє кн. Віктор Наполеон". Такі самі картки знайдено і в кишенях у вояків. Хто їх попідкидав, не знати.

Мадрит 29 червня. Ішпаньскі войска розбили віддїл ворохобників під проводом провідиря ворохобнї Мацеа. Нїмця, якогось Зандта, що свого часу висадив у воздух цїлий поїзд зелїзничий динамітом, повішено.

Обгорілі галузи ударили о землю. Здасть ся, що нїколи моряки не витали з більшою радостию землї як наші подорожні. Навіть скала була би для них пристанию.

Роберт і Вільсон крикнули радістно гурра, коли в тім роздав ся нагле у воздусї добре знаний свист, на рівнинї дав ся чути тупіт кінських копит і вскорі з посеред пітьми висунула ся висока стать Індиянина.

— Талькаве! — крикнув урадований Роберт.

— Талькаве! — повторили одношно всї єго товариші.

— Други! — відозвав ся Патаґонець, що ждав на подорожних там, де знав що струя води мусить їх принести. Він вхопив малого Роберта в руки і щиро притис єго до грудий. Ґленарван, майор і моряки урадовані, що найшов ся їх вірний провідник сердечно з ним привитали ся. Патаґонець повів їх до пустої індияньскої загороди.

Там вже горів огонь, при котрім огріли передрогле тїло; Індиянин приладив їм був також печеню, з котрої не лишили й кусника. Покріпивши тїло розповіли Патаґонцеви о всїх небезпечностях, які перебули: о огни, кайманах і воді.

Талькаве з своєї сторони оповів їм в коротких словах свою історию та замітив, що лише витревалости і хоробрости свого коня завдячує житє. Паґанель силував ся пояснити єму нове розуминє документу і надії, які в нїм покладають. Чи Індиянин порозумів славні гадки ученого ґеоґрафа? Можна о тім сумнївати ся; він побачив знов своїх приятелїв свобідних, щасливих новою надією оживлених — єму було досить того, о більше не питав!

Легко порозуміти, що неустрашимі подорожні, скоро лише відпочили пустили ся радо в дальшу дорогу. О осьмій годинї рано були вже готові до відїзду! В місци, в котрім тепер перебували не можна було нїяк заосмотрити ся в які небудь средства до подорожи, отже мусїли іти пішки — але дорога не була велика, цїле віддаленє не переносило сорок миль, а добрий Тавка не відмавляв свого хребта утомленому піхотинцеви, навіть і двом нараз на случай конечної потреби. За трийцять шість годин можна було дійти до берега Атлянтийского океана.

Полишивши на боцї залиті ще долини, подорожні пішли горбками. Околиця як звичайно в Арґентинї була одностайна: кілька купок дерев засаджених Европейцями стояло понад пасовисками, тамошні дерева були лише рідко розсїяні на побережи кітловин.

На другий день дало ся чути, що океан вже не далеко. „Віразон", тамошний вітер, що віє в другій половині дня і в ночи, пагинав високі трави. На пустім ґрунтї росли рідкі корчі, карловаті мімози, маленькі акациї і купки трави. Солоне озеро блищало тут і там як кусник скла потовченого, заступаючи лише дорогу, бо треба єго було обходити. Подорожні спішили ся, бо хотїли ще того дня дійти до озера Сальдо на березї океана і помимо великого утомленя побачили около осьмої години вечером високі може на яких двайцять сяжнїв піскові лави, що окружали неспокійні води озера. Не задовго донїс ся до їх уший і глухий шум моря.

— Океан! — крикнув Паґанель.

— Так, океан! — відповів Талькаве.

І бідолахи вже майже безсильні пяли ся з трудом на високі піскові лави. Вже було цїлком темно, отже дармо глядали за *Дунканом.*

— Однако він мусить тут бути — сказав Ґленарван — і певне нетерпеливо дожидає нашого повороту та плаває коло берегів.

— Завтра єго певне побачимо — сказав Мек-Небс.

(Дальше буде.)

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

КОНТОРА ВИМІНИ
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

купує і продає

всякі ефекти і монети

по курсї даній найдокладнїйшім, не числячи жадної провізиї

Яко добру і певну льокацию поручає:

4% листи гіпотечні коронові
$4\frac{1}{2}\%$ листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
$4\frac{1}{2}\%$ листи Тов. кредитового земс.
$4\frac{1}{2}\%$ листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облїґациї комунальні Банку край.
$4\frac{1}{2}\%$ пожичку краєву галицку

4% позичку краєву галицку коронову
4% пожичку пропінацийну галицку
5% „ „ буковиньску
$4\frac{1}{2}\%$ пожичку угорскої зелїзної до-дороги державної
$4\frac{1}{2}\%$ пожичку пропінацийну угорску
4% угорскі Облїґациї індемнізацийні
і всїлякі ренти австрийскі і угорскі,

котрі то папери контора виміни Банку гіпотечного всегда купує і продає

по цїнах найкориснїйших.

Увага: Контора виміни Банку гіпотечного приймає від Вп. купуючих всякі вильосовані, а вже платні місцеві папери цїнні, як також купони за готівку, без всїлякої провізиї, а противно замісцеві лишень за відтрученєм коштів.

До оферт, у котрих вичерпали ся купони, доставляє нових аркушів купонових, за зворотом коштів, котрі сам поносить. 9

Бюро оголошень і дневників

приймає

ОГОЛОШЕНЯ

до всїх дневників

по цїнах ориґінальних.

До

Народної Часописи, Ґазети Львівскої, і Przeglą-dy

може лише се бюро анонси приймати.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всї дневники

по цїнах ориґінальних.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм.— Збірники на воду. — Комплєтні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всї дневники по цїнах ориґінальних.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.